

Обидимски манастир “Свети Панталеймон”

- Единственият манастир с три имена на Балканския полуостров.
- Манастирът, за който е казано, че се намира на една от трите точки на света.

Какво е “официалното” наименование на култовия обект? – “Свети Пантелеймон”

Какво е “неофициалното” наименование на култовия обект? – “Рождество на Пресвета Богородица”, “Свети Атанасий Александрийски”

Защо? – Култовият обект възниква като мъжки манастир (сега вече е женски), едно от християнските места, посветени на Свети Атанасий Александрийски (1814 г.). Второто му име (1909 г.) е свързано с чудотворната икона на Пресвета Богородица „Достойно Ест”, (чиято история ще разкажа по-късно), донасяна в манастира само за празника ѝ, а именно “Рождество Богородично” (8 септември). “Официалното” име (1915 г.) пък се появява, тъй като възстановеният манастир е осветен именно на празника на Свети Пантелеймон – 27 юли 1915 г.

Надпис на входа на манастира

Къде се намира култовият обект спрямо центъра на селището?

Манастирът се намира на около 7 километра западно от центъра на село Обидим и на около 6 километра югоизточно от центъра на град Добринище. Пътят до него е леко стръмен, но изключително приятен за разходка, тъй като разкрива величествени гледки, а въздухът е чист и лек.

Има ли в непосредствена близост други култови обекти?

“Безименният град” – средновековен комплекс, съхранил различни останки, сред които и от тракийско светилище, също както и 28 гроба на хора с нетипично големи за времето си размери; параклис “Свети Никола.”

Прекрасната природа по пътя към манастира

Съставни части

I. Сграда

Преди не е съществувала магистралата за Гоце Делчев, а е съществувал подбалкански път, по който са минавали търговци и ползвали мястото за подслон (тъй като е запазено от лоши метеорологични условия и е потънало в тишина).

През 1814 г. с търговците тръгват монаси от Атонския манастир “Свети Пантелеймон” и като пренощували тук, единият от монасите решил да се основе манастир. От Атон, заедно с още монаси, вземат благословия, връщат се и правят черква с малко спално помещение, в което да живеят. Първата копка се случва на 2 май – “Летния Атанас”, или “Свети Атанасий Александрийски” и така кръщават манастира. През годините старите монаси са замествани от нови, докато през 1901 г. остава един монах, на възраст, а като остава и той без сили си тръгва с търговците. Мястото остава необитаемо, с изключение на някой и друг пастир. Така е до 1908 г. - с намирането на чудодейната икона на Пресвета Богородица – „Достойно Ест “ (историята е разказана в 8 слайд) започва изграждането на манастира на мястото на предходния. През годините се случва веднъж да се срути, но нито една икона не е повредена по какъвто и да е начин. С помощта на средства от хората в околията е направен ремонт.

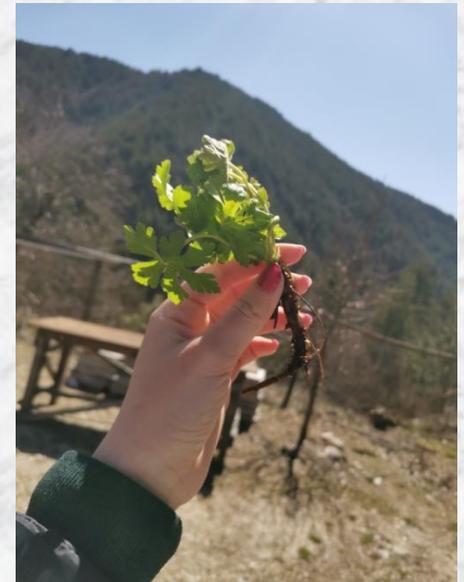
Днес има възможност и да се пренощува там. Интересно е вярването, че човекът, на когото му се даде да отключи вратата на манастира, трябва да си пожелае нещо, докато отключва, а и самият акт носи късмет. Изключително приятно ми беше по време на моето посещение този човек да бъде аз.

Сградата на манастира

II. Икони

Манастирът има две части: влиза се в място, наподобяващо преддверие, откъдето може да се закупят и запалят свещи. То е новопостроено, но тук е преместен старият олтар, запазен при разпадането на църквата. След това се преминава през прага към вътрешността на храма с чудодейните икони, които ще опиша в по-следващ слайд. Именно тук посетителят може да напише пожелание (за себе си или за близък) на предварително подготвени листчета, да го сгъне на четири, понеже така се образува кръст, и да го сложи до вече споменатата икона на Пресвета Богородица. Тук има и здравец, от който може да си вземе човек за спомен, а и за здраве.

**Здравец от манастира
на фона на прекрасната гледка,
която се разкрива от него**

III. Сакрални знаци – надгробни камъни

- **Отец Стефан (1936 – 2002)** – Този надгробен камък се намира още по пътя към манастира. Историята е свързана с престъпление, убийство, от по-скорошно време. Отец Стефан е убит по средата на пътя от манастира до село Добринище от двама други свещеници, а причината – най-вероятно битка за имотите на самия Обидимски манастир. Под влияние на алкохол, похитителите не просто убиват оца, а се поругават с тялото му и го изоставят в една канавка.
- **Георги Иванов Цветинчев (1882 – 1967)** – Има голям принос за облагородяването и запазването на мястото. Емигрант от бивша Югославия и попаднал в затвора, когато е доведен в манастира, той напуска светския живот и се отдава на грижи за това култово място до смъртта си на 4 януари 1967 г.
- **Монахиня Доминика (09.09.1919 – 09.09.1999)** – В миналото от цяла България за всеки празник на манастира идвали владици с монаси и монахини с цел да ги запознаят с мястото, така че някой да остане и да се грижи за него, но никой не проявявал желание. През 1956 г. пристига Дряновският владика с монахиня Доминика, но също си тръгват. На половината път към селото обаче сестра Доминика спира, взема благословия от владиката, връща се в манастира и остава да служи в него до смъртта си. Никога никому не споменава защо е постъпила по този начин. Благодарение най-вече на нея е запазен манастирът.

**Надгробен камък
на отец Стефан**

**Надгробен камък
на Георги Цветинчев**

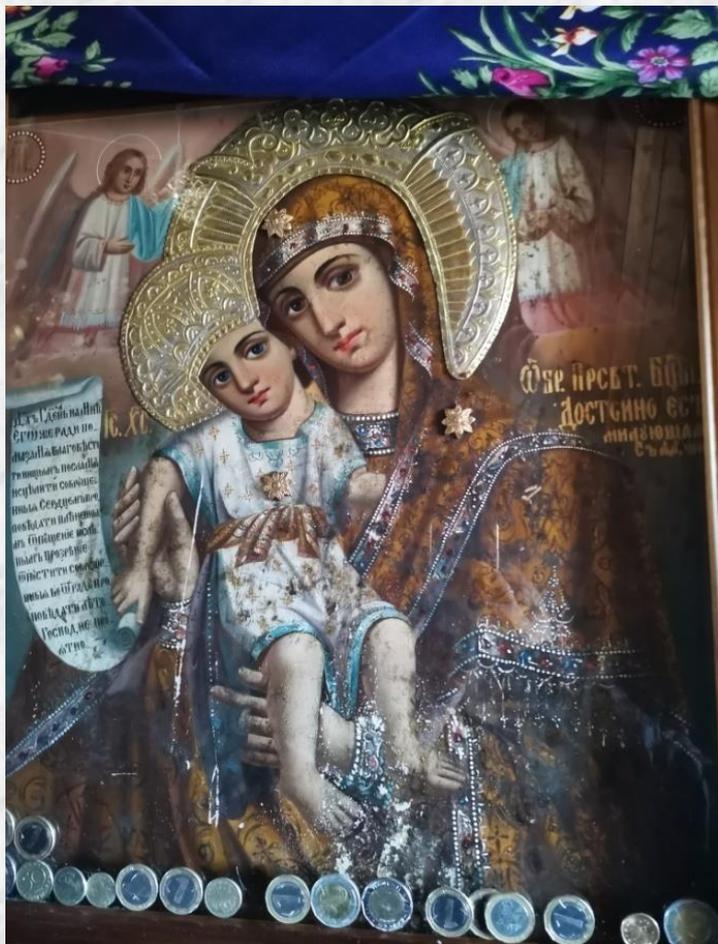
**Надгробен камък
на монахиня Доминика**

Чудотворни елементи

I. Чудотворни икони

- **Пресвета Богородица – Достояно Ест (по образ)**

И до днес се помещава в манастира. Създадена е като копие на иконата от Атонската Света гора през 1724 г. и е най-старата икона, внесена като дарение в България. Специалното за нея е, че има три звездички - на челото и лявото рамото на Богородица и на сърцето на Младенеца. В тях има вградени свети мощи, незнайно обаче на кого. В началото на 1908 г. монасите вземат решение да бъде занесена като подарък на Рилския манастир. От Света гора изпращат иконата по един монах към Рилския манастир за освещаване на неговия празник, но монахът изчезва заедно с иконата. Изпращат втори монах, който стига до Рилски манастир, разбира, че иконата и неговия събрат не са стигали дотам и по обратния път го търси, но безуспешно. През 1909 г. едно сираче от село Обидим е забелязано от местния свещеник и заедно с кмета му предлагат да го пратят да се обучава, но то отказва и те го правят овчар. На 13 март излиза със стадото си, сяда да хапне и вижда как от черквата-развалина излизат разноцветни светлини като дъга към небето. Разказва в селската кръчма какво е видяло, свещеникът също чува историята и моли мъжете от кръчмата, който има желание и възможност, да придружи детото и да види какво става там. Тръгват детето, мъже и свещеникът, а в руините намират мъртъв изчезналия монах с иконата в ръцете. Монахът е погребан в местност, която днес се казва Свети Кирил, в негова памет. Иконата е прибрана в местната черква, но свещеникът забелязва, че тази икона е по-различна и специална, чуди се къде да я сложи на олтара – в този момент иконата му се обръща в ръцете и той вижда надписа на гърба. Впоследствие е решено иконата да остане там, където е намерена, защото тя сама е избрала това място за свой дом. На 14 март 1912 г. Богородица се явява насън на всички деца на по 13-17 години от селото и им говори: „Занесете ме в моя дом”. През 1922 г. в храма избухва пожар, иконата обаче е намерена невредима в пепелта.

Иконата с трите звездички - мощи

Копието, което получих като подарък от жената, грижеща се за манастира.

На гърба се вижда споменатият надпис

- **Иконата на Исус Христос**

Съществува вярване, че ако човек погледне иконата и види Христос с отворени очи, значи е вярващ, а ако очите са затворени - значи е невярващ.

Може да опитате и Вие.

II. Аязмо

Намира се по пътя към манастира, малко преди него самия. Достигането е трудно, тъй като се слиза по импровизирани стълби, но напълно си заслужава.

Дълги години манастирът не е разполагал с изворна вода. Монахиня Доминика питала владиката защо само този манастир няма аязмо, на което владиката отговарял, че е така, защото Бог още не е решил да им го разкрие. През 1962 – 1963 г. настъпва тежка зима, през която дядо Георги копае с кирка снега, за да набави вода. Той никога в живота си не бил споменавал името Господне, докато веднъж, преди да си легне, се прекръстил и казал: - Господи, няма ли капка вода? Ще има и за животните и за нас.

Преди да изгаси газовата лампа чува мъжки глас да го вика по име, и в пълнолунието вижда на портата монах . Докато не вярва на очите си, отново чува гласа: „Георги отивай, вдигай сестра Доминика, ще ходиме за вода”. Когато той ѝ казва, тя го ругае, решила , че е луд, но после вижда и тя фигурата при портата. Уплашени, взели едно менче и последвали монаха. Пристигайки на мястото на аязмото, виждат силно сияние и в него Пресвета Богородица, която в дясната си ръка държи Младенеца, а от лявата ѝ страна тече вода. Докато слязат до мястото, Сиянието, монахът и Богородица изчезнали, но изворчето останало. До края на зимата снегът продължава да вали, но пътят остава така, сякаш някой го чисти. През пролетта монахинята отива при владиката, казва му какво е станало и той ѝ отвръща, че това е аязмото на манастира.

Разкази за чудесни събития в обекта

I. Изцеление на болни

Водата от аязмото е много лековита – помага на очни и чревни болести. Съдържа разтворени в много малки количества калиев перманганат, калций, калиев сулфат и всички съставки на хумата. Самата жена, която се грижи за манастира, се е излекувала от тежко заболяване само благодарение на водата от аязмото, а също така много болни са пращани да пият от лечебната вода и оздравявали. Тук има и три престолни кръста, които също се ползват за изцеление.

I. Раждане на дълго чакано дете –

Жената, грижеща се за манастира, за шестнадесетте години, в които е там, е кръстница на двадесет и седем деца, всяко от които дългоочаквано. Семействата не са имали деца по дванадесет-тринадесет години, макар да са опитвали всичко. Тук, с вярата, молитвата и помощта на чудотворната икона, това се случва.

В кои дни е добре да се посещава култовия обект?

На празниците: 2 май – Летния Атанас”, или Свети Атанасий Александрийски,

27 юли – св. Пантелеймон и 8 септември – Рождество на Пресвета Богородица – тогава се правят големи курбани.

Мъже или жени по-често посещават този култов обект?

Най-вече младежи, цели семейства, като често те помагат и с работа, и финансово.

Посещават ли представители на други конфесии този култов обект ?

Да.

Няколко интересни факти:

- В миналото германци отишли да си купуват провизии в Добринище. Тръгнали в лошо време през гората, и се загубили, но чули кучето на манастира да лае, добрали се, дядо Георги ги приютил и се погрижил за тях. Вече четвърто-пето поколение германски семейства идват при манастира от уважение. Също така, гърци знаят историите на иконата и на манастира и поради тази причина са чести посетители.
- Веднъж един от посетителите на манастира не проявил необходимото уважение, считайки че разказаното са измислици. В съня си вижда иконата и чува глас, който му казва да отиде в манастира да се извини. В окаяно състояние идва през нощта, но не може да отиде да поиска прошка от иконата, защото усеща как нещо го спира. Разбира, че първо трябва да поиска прошка от жената, която е разказвала, а след това от иконата.
В днешно време идва по няколко пъти в годината.
- Тук има гнездо на черни щъркели.

Моята история

Взех присърце задачата за СИД-а и дълго се чудех за кое култово място да пиша. Случайно разбрах за Обидимския манастир, усетих че искам да отида там и да го опиша.

Докато слушах разказа на жената, грижеща се манастира, и пиех от чая, с който ни нагости, за пореден път ми се доказа максимата, в която така силно вярвам - всичко се случва с причина: 3 е моето късметлийско и най-любимо число, а както стана ясно още от заглавния слайд, тук именно това число е свято.

Самото място е магично. Споменът, който ми остана от него – още повече.

**Курсовата работа по свободно избираема дисциплина
“Култове и култови места в България и по света”
е изготвена от:**

Андрея Христова Нанкова
I курс, I група
Българска филология
Факултет по славянски филологии
Софийски университет “Свети Климент Охридски”
Факултетен номер: 12782